

RODICA OJOG-
BRAȘOVEANU

UN BLESTEM
CU
DOMICILIU STABIL

Ediția a 3-a

NEMIRA

Cine

Dumitru Mihuț era un fel de bărbat pe care, doar privindu-l, îți spuneai că nu i se poate întâmpla nimic interesant în viață. Trecea neobservat, dincolo de poarta școlii colegii nu-l recunoșteau – de fapt, nu-l vedeau –, iar cunoștințele se simțeau incapabile să-i reconstituie în absență trăsăturile. Era mic, șters, încărunțise cu douăzeci de ani în urmă, iar procesul – soarta celor mai mulți blonzi – se oprise brusc, transformându-i capul într-un ghem de lână nisipie. În realitate, nisipul părea să-i caracterizeze întreaga făptură: pielea zgrunțuroasă, șofranie, în ciuda unui ficat excelent, ochii – chihlimbar cețos, dinții galbeni figurând în fișa dentistului care-i făcuse proteza – nuanță 27. Vestimentația și-o alegea în aceleași tonuri, nimeni nu-și amintea să-l fi văzut altfel decât în paletă abia diferențiată de maro, bej, coniac diluat.

Existența îi fusese la fel de ternă. Împlinise șaiszeci și șase de ani, vreme de patruzeci predase științele naturale la un liceu bucureștean, era vădov de peste două decenii și fusese îndrăgostit o singură dată. Aceasta se petrecuse însă atât de demult, încât abia își mai amintea chipul fetei. Îi era colegă de cancelarie, amândoi profesori stagiați la Titu, și idila durase cam vreun an. Îl părăsise fără explicații, căci „nu suport

culoarea maro, nici măcar la cafeaua cu lapte“ nu putea constitui un motiv serios. O despărțire fără convulsii chiar dacă, pentru o vreme, lui Mihuț i se întâmpla ca ascultând romanțe sau cântece de inimă albastră (mai ales *În nopțile din luna mai*) să i se umezească ochii.

Nu avea familie. Tatăl, medic militar, murise în primele luni de război pe Frontul de Răsărit, maică-sa ceva mai târziu, din pricina unei infecții. Singura rudă relativ apropiată era un nepot de văr, Dan, tânăr, chipeș și cam blazat.

În ziua în care încasase prima pensie – toamna lui 1990 – se încuiau în casă, făcându-și ordine în sertare și idei. Nu se aștepta la surprize („m-au ocolit ele în tinerețe, nu m-or căuta taman acum“) și și-ar fi putut desena cu exactitate harta existenței pentru următorii zece, douăzeci de ani sau cât l-o îngădui Cerul în meleag. Își alcătuisese chiar un soi de agendă de lucru. Se știa cam boem, delăsător, nu-i plăceau disciplina și programul pedant și dacă, până acum, școala îl strunise, obligându-l să respecte un anumit orar, îi era teamă ca, rămas de capul lui, să nu ajungă un bătrân decrepit, așa cum întâlnești îndeobște prin parcuri sau prin bodegi de periferie: expresii nesigure, haine ponosite cu canturi slinoase, gulere prea lungi în jurul gâtului slăbit, privire absentă, țigări ieftine, mototolite. Își fixă deci zile de scuturătură, o vizită lunară la Nufărul și alta la frizer, control semestrial la dentist și analize medicale minuțioase, plimbări zilnice de cel puțin o oră, indiferent de starea vremii. La fel de chibzuit își drămui bugetul. De două lucruri însă îi era cel mai teamă: să nu facă datorii și, adevărat coșmar, să nu fie obligat să dea meditații. Își compătimise din suflet colegii nevoiți s-o facă și socotea un mare noroc faptul că la materia lui nu se prea înghesuiau amatori de lecții particulare.

Trecuseră trei ani de atunci și, se felicita, cu mici abateri, ne semnificative, respectase programul. Totul se desfășura după tipic. Se simțea bine, își umplea zilele cu o grămadă de fleacuri plăcute, nimic important și deci grav n-avea să i se întâmple și asta îi dădea o stare de călduță

mulțumire. În sinea lui, se simțea foarte vertical, se credea capabil să-și stăpânească și să-și determine destinul.

„Cum dracu’ nu se plictisește să facă mereu același lucru? se mira Dan. Și așa o s-o țină idem până la capătul zilelor. N-o să i se întâmple nimic, nici măcar o răceală, la loterie nu joacă...“

În curând însă, tot Dan avea să comenteze perplex:

„Domnule, în viață e ca și la cursele de cai, nu există fixuri. Eu, unul, nu mai dau pronosticuri. Uite așa, e de ajuns să pocnească Lady Fortune din degete și te trezești, din uliță amărășteană, defilând în Rolls-Royce pe Fifth Avenue.“

Pe 14 aprilie 1993, într-o miercuri, profesorul Mihuț se trezi ca de obicei, la opt dimineața. Își luă micul dejun fără chef, închipuindu-și că are toate motivele să fie prost dispus. Întâi, că nu-i plăcea ceaiul pe care și-l impusese, renunțând la cafeaua neagră însoțită de două-trei țigări, pe urmă, afară era urât – vânt, frig, cer înnorat –, iar în loc să stea fericit acasă, cu o carte bună, era silit să iasă pentru a-și plăti cotizația la CAR. Detesta operațiunea în sine; îi repugna, în general, contactul cu birocrația și angaja avocat pentru rezolvarea celor mai neînsemnate probleme administrative. Dar, peste toate, chestiunea i se părea morbidă, carnetul păstrat în birou, împreună cu „hârtiile de cimitir“, emanând un iz sepulcral. „Oribil! Să te preocupe din viață ajutorul de înmormântare!...“

Se întoarse acasă după vreo trei ceasuri, nebănuind că era ultima oară când achita cotizația. Spre prânz, poștașul îi aduse o scrisoare recomandată care avea să-i schimbe întregul itinerar de viață și chiar, spre propria lui surprindere, felul de a fi, mentalitatea, unele date esențiale ținând de natura intimă a persoanei sale și pe care le crezuse imuabile.

Mihuț nu vorbea curent engleza, dar era îndeajuns de familiarizat cu limba ca să înțeleagă că misiva fusese expediată de un oarecare B.A. Jefferson, notar în orașul Montgomery, statul Alabama. Ca în romane sau filmele considerate de critica simandicoasă drept „ușoare, de consum“, Jefferson îl anunța că este executorul testamentar al lui Mr. Nick Balaban, decedat la 1 martie 1993 la Spitalul Santa Monica din

Montgomery. Mr. Dumitru Mihuț, fiind desemnat drept unic moștenitor și legatar universal, era invitat să se prezinte personal pentru a intra în drepturile succesoriale. Un bilet de avion al companiei de zboruri aeriene Panamerican îi stătea la dispoziție la sediul agenției din București etc., precum și un cec în valoare de 1 000 de dolari, cheltuieli de drum, deși pe numele domniei sale la banca..., cont... etc.

Peste o săptămână, perplex, incapabil să se obișnuiască cu fabulosul eveniment, cu ideea că face parte din viața lui – nu se avântase niciodată dincolo de Băile Felix și nu călătorise cu avionul –, cărând după el o valiză de emoții provinciale, părăsea Aeroportul Otopeni într-un Boeing 747. Zăbovi șase luni în SUA și când se întoarse, târziu în toamnă, i se păru că nu recunoaște Bucureștiul. Lăsase un oraș viu, colorat, cam murdar, desigur, dar o metropolă în lipsa termenilor de comparație și găsea acum un târg necivilizat, dezolant de *out of fashion*. Avea sentimentul că s-a întors de la distanțe de ani-lumină. La rândul lor, cei din jur nu-l recunoșteau. La aeroport, nepotu-său, Dan, cercetându-i lung sacoul cărămiziu, șepcuța de jocheu în culorile papagalului Ara și brățara de aur de la mâna dreaptă, fluieră subțire printre dinți: „Măi să fie!”

„Scrisoarea din aprilie” – așa intrase în folclor, pentru familie, elementul propulsor al evenimentelor ulterioare – avea să opereze mutații esențiale în viața lui, în viața lui și a altora, un număr de bărbați și femei despre a căror existență habar n-avea și care, la rândul-le, nu auziseră niciodată de Dumitru sau Dan Mihuț. Și care, la un moment dat, aveau să regrete amarnic că au auzit.

Implicații:

DAN MIHUȚ, nepotul profesorului, bărbat superb – *american like* –, conferențiar la IEFS, treizeci și cinci de ani, scăpase ca prin minune la cutremurul din 1977. Episodul însă îl marcaseră imens; de atunci, „nimic nu contează, nimic nu-i important” îi deveniseră crez și *modus vivendi*. Sentimentul de zădărnici stăpânindu-l din adolescență, efortul – componentă esențială a existenței – îi repudia, neînțelegându-i

rațiunea. Își închipuia că în acel fatidic 4 martie avusese o revelație în sensul descoperirii sensului exact al mersului omenirii, ajungând totodată, în aceeași ordine de idei prin prisma catastrofei trăite, la concluzia că majoritatea indivizilor sunt lipsiți de simțul proporțiilor.

Fără de cei din jur, avea o atitudine îngăduitoare, vag ironică, nu realiza cum de oamenii se epuizează, se consumă, își inventează amărăciuni și necazuri „pentru mărunțișuri, zguduitor de mărunte”. Unchiu-său nu înceta să-l amuze și un observator mai atent ar fi putut constata că privirea lui Dan păstra în permanență un licăr malițios. De fapt, era constant binedispus, cu un apetit de viață moderat.

Trăind din toate punctele de vedere sub semnul efemerului, locuia într-o garsonieră mobilată sumar, ca o cameră de hotel: nimic de prisos, în afara unui singur vas de flori. La moartea părinților, lichidase absolut totul, spre stupefacția lui Dumitru Mihuț:

„Troacele vechi nu-mi spun nimic și, chiar de ar fi fost piese de muzeu, tot le parolam. Dacă vrei matale să păstrezi ceva, ești invitatul meu...”

Bătrânul luase câteva tablouri și albumul cu fotografii de familie. Dan îl chestionase sarcastic:

— Crezi că interesează Academia?

— Faci tu pe deșteptul, dar într-o zi ai să-mi mulțumești. O să ai și tu un copil, o să vrea să-și știe și el bunicii, de unde se trage...

— Am să-i deschid manualul de istorie, la cruciați...

În relațiile cu femeile, păstra același stil degajat, neimplicat, amabil, tandru și chiar duios, dar cu grațioasă superficialitate, ceea ce le scotea din minți. Concentrând, politete și urbanism, fără sentiment.

„Să nu dea Dumnezeu, îi spunea mereu bătrânul, să plătești vreodată pentru toate pernele udate cu lacrimi.”

Până acum, Dan Mihuț nu plătise.

OLIMPIA FABLAN, celibatară convinsă, dactilografă în limbi străine, șaptezeci și unu de ani, niciodată mărturisiți decât de buletinul păstrat sub cheie, în șifonierul cu trei uși și intarsii de sedef. Locuia absolut

singură – adică fără câine, pisică sau canar – într-un bloc vechi din cartierul fostei Operete, rămas ca prin minune nedemolat. Aici avea în proprietate o garsonieră dublă, unde nu pătrundea nimeni, niciodată. Când venea poștașul cu pensia, îl primea în vestibulul spațios unde păstra o mică bibliotecă cu reviste vechi și un cuier cu rastel pentru umbrele.

Personajul constituia fără îndoială una dintre figurile Străzii Vigilenței, iar vecinii, unii contemporani cu ea (vârstă și vechime în cartier), susțineau că în peste cincizeci de ani nu o văzuseră niciodată, dar absolut niciodată, însoțită de vreo făptură a lui Dumnezeu, bărbat ori femeie. Nu avusese amanți, nu avusese prietene și încă din prima tinerețe, când femeile țes harnic și cu spor vise matrimoniale, era de ajuns să o privești o singură dată ca să-ți dai seama că domnișoara Fabian „își ajunge”, că și-a concentrat întregul univers în propria-i persoană; că se distrează foarte bine singură, că nu-i lipsește nimeni și nimic. Domnișoara Fabian constituia, desigur, un unicat cu mult peste posibilitățile de înțelegere ale cumetrelor care, indiferent de statut social sau grad de instruire, nu pot concepe viața decât în parametrii punctați de o pereche de pantaloni, o plită veșnic încinsă, aromă de cozonaci în Săptămâna Mare și scutece atârând în baie și pe balcon.

Domnișoara Fabian... Da, *domnișoară*, pentru că nu fusese căsătorită și ținea cu obstinație la apelativ, îndreptând prompt, aproape ofensată, erorile inevitabile de la o anumită vârstă. O întâmplare petrecută cu ani în urmă, colportată, ar fi făcut deliciul cunoștințelor...

Când împlinise șazeci de ani, mici neplăceri o siliseră la o intervenție chirurgicală. Părăsind spitalul, îi solicitase ginecologului un „certificat de virginitate ratată din rațiuni majore, în urma unei intervenții medicale”... Omul o privise căpiat:

— Vă cere chestia asta la serviciu?... Auzi, Suzano, se adresase asistentei, ăștia au innebunit de tot! Nu le mai ajunge Wassermannul... Unde lucrați, ă... ă... ă... domnișoară?

— Nu la serviciu am nevoie, și răsese ca în fața unei naivități evidente.

— Dar unde?! și medicul avu dintr-odată imaginea unui boșorog nebun, pustnic sau obsedat sexual, pus pe însurat cu fecioare sexagenare.

Olimpia Fabian punctase cu indexul undeva, în eter:

— Dincolo...

Medicului îi veni în minte morala unui banc vechi, sentință dată în rai, la Judecata de Apoi, într-un caz similar: „...vacă ai fost, la vaci să stai!...”, dar se abținu să mai comenteze, mulțumindu-se să privească lung făptura din fața lui.

Într-adevăr, Olimpia Fabian surprindea. Nu reprezenta tipul de față bătrână și în realitate, observând-o, ți-era imposibil să-i stabilești statutul real. Desigur, „se purta” prea tinerește, se pieptăna ca la douăzeci de ani, cu plete blonde-paj pe umeri, rochiile erau prea scurte, cu brațele dezgolite până la umeri, tocurile prea înalte, culorile cam nesăbuite, o recuzită juvenilă deplasată, dar iar era adevărat că desenul, contururile rămăseseră incredibil de bine păstrate. Se mișca și pășea cu o vioiciune care excludea din capul locului probleme de coloană sau circulație vasculară. Din aceeași familie, a tinereții prelungite, făceau parte îmbrăcăminte ușoară, indiferent de sezon – o garderobă care nu cunoștea căciula, fularul, cojocul și puloverele puse unul peste altul –, dar, în primul rând, dantura incredibil de bine păstrată. În totul, domnișoara Fabian reprezenta prototipul de persoană a cărei vârstă este imposibil s-o ghicești. Simțea doar că nu mai e tânără, dar epoca își scăpa. Un ochi experimentat, însă și acela quintagenar, ar fi putut-o citi după „model”, căci majoritatea oamenilor păstrează, indiferent de moda zilei, un tip idealizat în tinerețe, tiparele copiate pecetluindu-le fotografia: un anume zâmbet, felul de a privi, pieptănătura, în general, expresia, anumite elemente de vestimentație imuabile. Iar modelul Olimpiei Fabian fusese Rita Hayworth, în același top al preferințelor aflându-se și Ginger Rogers. Punctul de reper se impunea de la sine: adolescentă sau foarte tânără fusese în jurul anilor '40.

De adăugat că, fără a fi comunicativă, ba dimpotrivă, în cadrul relațiilor stricte pe care le practica era de o bună dispoziție egală, râdea în

cascade aproape nonstop. Înlocuit de răs, domnișoara Fabian nu cunoștea zâmbetul.

În octombrie 1993, când îl întâlnește pe profesorul Dumitru Mișu în urma unui anunț de la Mica Publicitate, Olimpia Fabian era pensionară. Ducea o viață disciplinată, după un ceasornic foarte strict, lucra intens și competent acasă pentru diferiți particulari și ar fi fost imposibil să-ți închipui la ce visează. Cert era că dorea să „se extindă”. Bătea curent în franceză, engleză și italiană, iar acum lua lecții de germană. Profesorul îi acorda toată atenția, amuzându-se în sinea lui. Fabianca se dovedea o elevă capabilă și conștiincioasă, dar asta, din nefericire, nu o făcea mai tânără. Deși nu mai era nici el pieton pe bulevardul juneții, i se părea totuși aberant ca la șaizeci-șaptezeci de ani – cam pe aici o taxa – să-ți mai bați capul cu gramatica și dicționarele unei limbi „sisifiene”, care le venise de hac unora, și nu puțin, pe care-i știa el de cel puțin două ori mai aproape de biberon decât domnișoara Fabian. „Când dracu’ să mai fructifice efortul?!”

Olimpia Fabian îl sună pe Mișu în dimineața zilei de 22 octombrie. Un telefon dat într-o doară, la întâmplare, cu obrazul plin de *cold cream* și capul de bigudiuri: „Să vedem despre ce este vorba...”

Când puse receptorul în furcă, era departe de a bănui ce piruete îi rezerva destinul.

SAȘADIAONU, inginer, treizeci și șase de ani, necăsătorit, șomer, unul (prototip) din „marii singuratici ai marelui oraș”.

Locuia împreună cu maică-sa și o soră în vârstă de patruzeci de ani, necăsătorită. Bătrâna, Elena Diaconu, nu contenea să se întrebe de ce oare întreaga familie fusese și era în continuare urmărită de o soartă nemernică.

Refugiați în 1941 din Basarabia, se stabiliseră la București, iar de atunci, de când își luaseră rămas-bun de la căsuța din orașelul de pe malul Nistrului – imagine idilică fixată în memorie cu ziduri albe, ramuri grele de liliac asediind ferestrele înspumate de horbotă și tufișuri

de trandafiri sângerii (parcă niciodată nu înfloriseră grădinile mai exploziv și fastuos, aveau să-și amintească toți basarabienii) –, de atunci, ghinionul, necazurile aveau să se țină de ei, umbră statornică. La București, Elena se căsătorise cu Nicolae Diaconu, refugiat și el. Murise tânăr, lăsând-o cu doi copii mici.

— Sașa, povestea ea ori de câte ori avea ocazia... (prindea de obicei clientele tinere și nerăbdătoare care se uitau cu silă la baba asta grasă, fără dinți, cu voce invariabil tânguitoare și un accent infernal rusificat, dar cosea ieftin și avea bunăvoință, nu se supăra dacă îi întorceai lucrul)... Sașa abia deprinsese a pași... Da, domnișoară, așa-i, bag și eu de seamă, se grămădește oleacă la umăr, dar îndreptăm, stăi, să prind un bold. Veruța era la școală, mergea pe clasa a patra... Am priceput, o vrei mai strămuțuță... Vino matale, așa, mai pe sară... Nu trebuie să te mănii... O duduie așa frumoasă! Ai să faci crețuri... Las’ că tot eu îți cos rochia de mireasă...

Ținuse singură casa, cu acul. Era ceea ce se numește croitoreasa ieftină de cartier, cu casa veșnic plină de bulendre aduse la cârpăcit, îngustat, lărgit, tivuri de refăcut și fermoare de cusut, transformări meschine. De lucru nou nu avea parte, clientelor fiindu-le teamă că le strică materialul. Arareori, când totuși se ivea prilejul, Elena Diaconu, scaldată în sudori, dădea târcoale țesăturii, chinuindu-se cu o grămadă de tipare, reluând la nesfârșit măsurătorile, neîncumetându-se să bage foarfeca în stofă.

Avusese în schimb noroc – singurul – de copii buni. Deloc frumoși, dar supuși, răbdurii, robaci. Amândoi își luaseră serviciu încă de pe băncile școlii, urmaseră liceul și facultatea la seral.

Sașa, la treizeci și șase de ani, era un bărbat de statură mijlocie, grăsuț, dând senzația de prea moale, de prea mult țesut adipos; un fizic ingrat, revulsiv. Calviția precoce, penibilă mai ales din cauza efortului inabil de a o camufla cu o șuviță lăsată să crească deasupra urechii drepte și adusă peste creștet, spre cea stângă (procedeu adoptat de mulți chelboși, al căror vrăjmaș principal sunt și cele mai delicate adieri de vânt), trăsăturile lipsite de fermitate, păstoase, pielea prea albă pentru un bărbat, în sfârșit, tot ansamblul îl făcea să semene, folosind comparația unui

scriitor celebru, „cu un caș pe care crescuse păr”. Și mai neplăcut impresiona privirea. Veșnic pieziș coborâtă în dialog direct, i-o puteai surprinde doar întorcând capul brusc și atunci, în chip confuz, interlocutorul se simțea cuprins de neliniște. Îi contrazicea întreaga faptură: o privire inteligentă, trează, vicleană sugerând duplicitarul; privirea pisicii care pândește gaura șoarecelui.

Din toată familia, oricum neoblăduită de Fortuna, în mod categoric, Sașa era cel mai urgisit, campion al neșansei, colecționar de ghinioane. Bolnăvicios în copilărie – nu scăpase nicio „contagioasă” –, lui i se întâmplau cele mai absurde accidente; hoții îl buzunăreau, pretutindeni – în metrou, la piață, la cinema, la biserică, ba chiar și în vis; cele mai cumplite ploii torențiale îl prindeau fără umbrelă; la cozile lui Ceaușescu, unde își lua rând de cu noapte, marfa se termina exact înaintea lui, dacă își cumpăra pantofi, numărul de la stângul diferea de cel drept; se suna la ușă sau telefon exact când se așeza pe WC; cu un an în urmă, fabrica reducându-și personalul, Sașa fusese cap de afiș printre primii zece concediați. Cel mai adânc și dureros îl afecta însă faptul că nu se putea împlini pe plan afectiv. De-a lungul anilor, îndurase patru rateuri țepene, dintre cele care nu se uită. Acestea îi suprimaseră pentru totdeauna orice urmă de siguranță și, la un moment dat, după ultimul accident sentimental, începuse să se gândească la sinucidere; era spaima constantă pe care o trăiau maică-sa și Veruța.

Acum, în toamna lui 1993, situația i se părea și mai sumbră. Se preconiza o iarnă dură – oricât de blândă meteorologic, pentru omul sărac tot grea se dovedește – și se simțea sfâșiat de lipsa oricărei perspective. Chiar și în vară, scăpați oricum la verdețuri și buruieni, trăiseră mizer, mai mult din salariul soră-sii și făcând economii la sânge. Nu mai primea ajutor de șomaj, iar clientela Elenei Diaconu se împuțina cu fiecare zi. Normal, orașul se umpluse de magazine vârfuite de mărfuri scilicicioase (scumpe, adevărat), dar, pentru cârpe, mândruțele rostuiesc totdeauna bani. Alorlalte, muieri cu familie și copii mulți, de pensionare nu mai vorbim, abia le ajungea de pâine, nu le mai ardea de mode. Aproape

nimeni nu-i mai bătea la ușă și Elena Diaconu se frământa nopți întregi căutând soluții. Sașa o auzea din odaia alăturată pocnindu-și degetele pe întuneric. Întuneric în toată casa, cu legământ, începând de la ora zece seara. Se făcea economie la orice, la săpun și la pasta de dinți (un singur spălat pe zi, înainte de culcare), se renunțase la masa de prânz, grijindu-se de o cină mai consistentă, că foamea nu te lasă să pui pleoapă peste pleoapă. El, Sașa, se lăsase de fumat și nu mai cumpăra niciun ziar.

Trecu în micul vestibul întunecos (eliminaseră special becul, ca și în cămară, pentru ca lumina să nu fie aprinsă nici măcar reflex, cel din baie fiind înlocuit cu unul de douăzeci și cinci de wați), băjbâi după ghete și începu să se încălze. Maică-sa își ridică ochii încrețiți de efort peste mașina de cusut. Degeaba o trăsese lângă fereastră, răzbea greu cenușiul abia diluat al dimineții de toamnă și nu-și schimbase ochelarii de zece ani.

— Unde te duci, vremea îi tare vrăjmașă...

— La biserică. E marți...

Se ducea câte nouă marți în șir la Biserica Sfântul Anton, patronul candidaților fără noroc la căsătorie; mai frecventa Olarii pentru deschisul Bibliei și Sfântul Gheorghe Nou pentru dezlegare de cununii.

— Înseamnă că zăbovești.

Erau cozi imense, curtea gema de lume (dever mare pentru cerșetori), veneau și de prin jurul Bucureștilor, cine nu putea își trimitea vreun neam, de obicei mamă sau bunică.

— Nu cred. E urât afară. Nu vin aia din provincie pe timpul ăsta. Dacă întârzii, să nu te sperii.

Adăugă moale, știind că o irită pe maică-sa:

— Poate trec pe la Crinu...

Pe chipul Elenei Diaconu se ivi, într-adevăr, o schimă de nemulțumire, dar încercă să se stăpânească. Era blândă cu copiii, și așa îndeajuns de urgisiți, și „la o adică sfada și huietul nu umplu pântecul și nici nu pingesc ciubote”. Se aruncă în schimb cu furie asupra mașinii:

— Da' copchilul cela n-are școală? Îi de capul lui?

— Până ajung eu la el, e acasă... Săru' mâna, mamă...

În general, nu pleca de acasă fără să întrebe dacă n-are nevoie să-i aducă ceva din oraș. Acum... Avea în buzunar exact cât să-i ajungă de metrou, la întoarcere, dacă se va întâmpla să fie prea obosit.

— Atunci, umblă sănătos și cruce ajută!

Desenă în aer, în direcția lui, semnul crucii, după tipicul preoților. Abia după ce auzi ușa închizându-se, începu să bombăne:

— ...bărbat în toată firea, om învățat, inginer, își prăpădește vremea cu un boț de copchil... Ce are să deprindă de la el? Să prindă muște? Să joace un bungchi?... S-a izbit lu' bietu' tată-său. Și acela cerceta norii și nu ulița, lega prieteșug cu te miri cine. Oameni fără căpătâi... Neculai punea inimă, iar aceia îi treceau pe dinainte și piereau ca năluca, fără să lase dără...

Elena Diaconu se înșela. Crinu avea căpătâi. Și un rol important în viața lui Sașa. Canavaua pe care începuseră să se înfiripe evenimentele dramatice ulterioare era țesută. Destinul lucrează cu iglița.

CRINU PREDĂ, în catalog – Preda Răzvan-Ionel-Crinu; șaisprezece ani, clasa a XI-a C, Liceul Neagoe Basarab, București, orfan. Tipul de *self-made man*, în embrion.

Avusese părinți legitimi și o grămadă de nași, dar acum era absolut singur. Oficial, se afla sub tutela unui unchi îndepărtat, Tudor Ciucaș, un individ despre care se afirma în mod curent că ar fi un visător, un „poet”. Avea un caiet cu peste trei sute de poeme nepublicate, un altul cu două mii douăsprezece maxime originale și își câștiga existența ca funcționar la Notariatul Sectorului 4. De o indiferență cutremurătoare, Ciucaș acceptase povara tutelei de jena colegilor. Din fericire, însă, servitutea se dovedise a fi pur formală, povara nu exista. Tot efortul consta în a încasa pensia de urmaș cuvenită băiatului și de a i-o expedia prompt prin mandat poștal. Așa se petrecuseră lucrurile încă de la început, de acum patru ani, de când Crinu rămăsese singur pe lume.

Situația fusese dintre cele mai banale, doar decizia și curajul lui Crinu erau ieșite din comun. La începutul anului 1989, soții Preda,

arhitecți, părăseau clandestin țara, lăsând băiatul, avertizat în prealabil, în grija unei bunici; urma să fie recuperat conform procedurii clasice prin intermediul Crucii Roșii și al unui scandal la postul de radio Europa Liberă. În seara aceea de februarie, când își luaseră rămas-bun „bărbătește, fără lacrimi și pentru foarte puțin timp, poate câteva luni“, Crinu își vedea ultima oară părinții. Nu avea să se mai primească nicio veste de la ei. Nici măcar un zvon. Ceea ce se formulase inițial doar ca o bănuială o confirmară evenimentele din Decembrie, când granițele libere și pașaportul la purtător ridicau barierele din calea familiilor fără-râmițate. Faptul că soții Preda nu mai existau devenise o certitudine și la fel de sigur era că nefericiții nici măcar nu apucaseră să pună piciorul pe meleag străin. Fuseseră, desigur, lichidați încercând să forțeze frontiera fie de grăniceri, fie de călăuze. În primăvara aceluiași an, se prăpădi și bunica băiatului, măcinată de un diabet vechi.

La doisprezece ani, Crinu era liber și singur, într-un apartament de trei camere care fusese proprietatea bătrânei. Datorită acceptului lui Tudor Ciucaș, scăpase din colimatorul Autorității Tutelare, care l-ar fi încredințat unei case de copii. Unchiu-său, oricât de uscat și absent, se simți totuși impresionat de recunoștința băiatului, care-și închipuia că primise tutela la rugămințile lui, și nu de teama oprobriului public. Crinu, trăind sub amenințarea orfelinatului, îl asigura continuu:

— Ai să vezi, nene, că eu mă țin de cuvânt... N-o să te supăr...

Ciucaș arbora un aer jovial, făcând pe glumețul:

— Și cum zici că ai să te descurci tu, măi, băiete? Cine te spală, cine îți face o mâncare, cum dormi tu singur? N-o să-ți fie frică în ditamai casa?

— Nu mi-e frică, nene! Am doispe ani, de o lună merg pe treisprezece... Îl am și pe Lache, argumentă suprem, arătând cățelul, o corcitură caraghioasă, plină de păr.

— Da' cu mâncarea cum faci? Aveți vreo cantină acolo, la școală?

— Nu mă duc la cantină... Să nu-nțeleagă... Știu să gătesc, nene... Am ajutat-o pe bunica, stătea mai mult în pat. Știu ouă prăjite, ceai,

macaroane, supă din plic, fierb cartofi... Fac și curățenie, că bunica nu mai putea...

Tudor Ciucaș îl privea îndoit. Băiatul părea de ispravă și descurcat, totuși se simțea încercat de temeri:

„E doar un copil... Dacă i se întâmplă ceva, dau de dracu'... Au să mănânce toți rahat c-am lăsat băiatul singur...”

— La vecini te-ai gândit? Oamenii se amestecă unde nu le fierbe oala! Cu cât mai acoperită, cu atât mai al naibii! În special țafetele, că n-au ce face... Or să reclame că ești de capul tău.

— Nu mă reclamă, nene! Îi știu pe toți.

— Dacă zici tu...

După o scurtă ezitare, decisese generos:

— Pe la școală am să trec eu din când în când, să vadă că se ocupă cineva de tine.

— Nu trebuie, nene! Îi cheamă pe părinți doar dacă ai absențe sau note proaste... Ori faci prostii.

Tudor Ciucaș își luase rămas-bun, mângâindu-l neglijent pe cap:

— Bine, piciule, să vedem cum o să meargă treaba.

Completase moale:

— Dacă ai nevoie de bani sau ești bolnav, mă rog, dacă se întâmplă ceva, sună-mă... Apropo, vezi să nu se prindă ăia de la Telefoane că s-a prăpădit bunică-ta, că-ți taie postul. Ești minor și n-ai dreptul.

Trecuseră patru ani de atunci. Telefoanele nu se prinseseră, nici școala, nici Autoritatea Tutelară. Sub regimul Ceaușescu, unde sistemul administrativ înnodea, imediat după Securitate, al doilea rând de sârmă ghimpată în jurul individului, lucrurile n-ar fi fost la fel de simple. În brambureala generală de după Revoluție însă, Crinu, neridicând probleme, neevidențiindu-se sub nicio formă, mai ales negativ, trecea neobservat, nimeni nu-i acorda vreo atenție.

Unchiu-său îl vizita cam de două-trei ori pe an, în inspecții pur formale, descoperind cu oarece perplexitate că băiatul merita toată stima. Casa arăta mai bine chiar decât a lui însuși, deși îi venea săptămânal o

femeie de serviciu, se găsea câte ceva în frigider, îmbrăcămintea era curată și decentă, notele la școală mulțumitoare, cu banii o scotea singur la capăt. Nu apelase niciodată la el, deși se oferise în mai multe rânduri și cu toată sinceritatea să-l ajute. Crinu îl determinase să-l respecte și cu timpul ajunsese chiar să-l îndrăgească.

— Mersi, nene, nu vreau...

Completa în treacăt, dar cu legitimă mândrie interioară:

— Am mai mulți bani ca doamna Panseluța de la 2, c-am văzut când i-a adus pensia.

Începuse să lucreze imediat ce rămăsese singur, născocind toate mijloacele pentru a-și rotunji bugetul: plimba câinele unei doamne în vârstă, cumpăra pâine sau lapte pentru mai mulți locatari și *Evenimentul zilei* pentru domnul Mihăilescu, pensionarul de la etajul 3, spăla vasele unei familii de farmaciști care deschisese un butic cu casete și erau foarte ocupați, deși renunțaseră la gâdilatul eprubete și mojară, sâmbăta și duminica îi ținea locul fochistului blocului, făcea oficii de debarasare în zile aglomerate pe terasa unei cofetării particulare.

Toți cei care-l cunoșteau și, ce-i mai important, în primul rând el însuși – deoarece combustibilul succesului se află înlăuntrul individului – erau de acord că băiatul făcea parte din familia victorioșilor. O intuiția și Sașa Diaconu și acesta constituia unul din motivele pentru care îl frecventa. Prezența lui Crinu îi insufla încredere, se simțea creditat cu forță interioară, contaminat de optimism; lângă el i se părea că deslușește taina succesului care, astfel, căpăta contururi posibile.

Crinu se întoarse de la școală aproape de două. Se descălță în antreu și lăsă sacul cu cărți pe canapeaua din sufrageria-living. După ce se schimbă la repezeală, intră în bucătăria curată și bine aerisită, legându-și peste treningul de casă un șorț rămas de la bunică-sa. Cu gesturi precise, scoase din cămară un pachet de spaghete, untul și parmezanul din frigider și puse apa la fiert. Totul metodic, bine chibzuit, cu economie de gesturi și siguranță de gospodină încercată. (Cândva, ordinea,

expeditivul, curățenia perfectă care însoțeau fiecare operațiune vor da de gândit viitoarei mirese a lui Crinu. Nu avea să fie un bărbat comod...)

Se întoarse în living, își aprinse o țigară Bucegi și deschise *România liberă* parcurgând în primul rând ofertele de serviciu. Se opri la unul din anunțuri și sublinie numărul de telefon, dând start astfel unei aventuri extraordinare.

Îl întâmpină pe Sașa Diaconu cu aerul dintotdeauna, vesel și, fără ca vreunul din ei să-și dea concret seama, vag protector:

- Ura, bărbate! Ce faci?
- Am trecut pe aici... spuse moale, pe un ton de scuză, Sașa.
- Bine ai făcut! Stai, că-mi dă apa în fier... Ai mâncat?
- Da, se grăbi să-l asigure Sașa.

Crinu se descurca bine cu banii, în principiu nu-i lipsea nimic esențial (ba chiar făcea economii pentru o Mobră – un vis mareț!), dar Sașa se simțea prost. Cădea mereu în timpul mesei, singurul interval de circa două ceasuri când băiatul era liber. Crinu îl invita invariabil „să împartă merindea”, iar Sașa, deși flămând, încerca să refuze. Îi era odioasă ideea că tapează, că exploatează un puștan. Parcă l-ar fi jefuit.

— Te aștept aici. Am mâncat adineaori...

— Nu-i nimic, dădu Crinu din mână, știind că minte. Mai mănânci o dată... Auzi, fii atent! Am găsit azi o chestie *colosală* în ziar. Cred că ne putem lipi amândoi.

Sașa înfipse furculița în macaroanele aburinde cu ochii umezi de poftă. Crinu își întoarse jenat privirea. I se părea că nările celuilalt palpitau de foame. Spuse, la întâmplare, depășind momentul:

— Peste o săptămână e ziua mea.

Sașa își ridică ochii din farfurie:

— Cât? Șaișpe?... Eu am impresia... nu știu cum să-ți spun. Te simt ca de treizeci... Zău dacă te mint!

— Hă! Hă! Așa bătrân?!

Curând, într-o noapte, își va aminti cuvintele lui Sașa. „Uneori, sufletul încărunțește înaintea tâmpelor.” Cine naiba a zis asta?!

CORNELIA CIUREA, inginer agronom (lucrase în cercetare), pensionară, văduvă, cincizeci și opt de ani, tipul de persoană infrecventabilă.

Era foarte mulțumită de ea însăși în ciuda unui fizic nefericit: siluetă de ou – mai degrabă o sari decât o înconjuri –, ochi exoftalmici, verzui diluat, gura o sfoară pe cale de a fi înghițită. Nu-și cumpăraseră în viața ei farduri sau chiloți sexy, nu cunoștea coaforul; o dată pe lună, frizerul o tundeă nr. 2. Cătuși de puțin invidioasă pe femeile arătoase, nutrea ne-strămutat convingerea că „frumoasele”, în mod obligatoriu, sunt fie sărace cu duhul, fie „vagaboande”, cel mai adesea amândouă. Era sentențioasă și îngustă, închipuindu-și că-i deșteaptă și profund morală. Vorbea răspicat și sacadat ca de la catedra unei clase de imbecili surzi. Cu excepția telefonului, a televizorului și a metroului, trăia exact așa cum ar fi făcut-o acum o sută de ani, într-un târg oarecare de provincie, ignorând total ce va să zică fenomenul prestări servicii publice. Un singur amendament: cizmarul din colț, care-i schimba flecurile.

Se măritase târziu, după ce împlinise treizeci de ani, cu un economist, băiat de viață și de un șpriț cu amicii, coala, la birtul de vizavi. Candidatul Ciurea nu rezistase asediului părinților, care-l doreau cazat, adunat de pe drumuri, și își formulase cererea în căsătorie fiind beat mort. Avea multă vreme să regrete că nu fusese mort de-a binelea. Îl dominase, îl terorizase, îi stricase viața, dar toată lumea, inclusiv victima, era de acord că totul se comisese cu cele mai bune intenții. Cornelia proceda la fel cu unicul fiu, Decebal, căruia nu ostenea să-i administreze precepte viguroase despre onestitate, seriozitate, muncă. Munca – profesione de credință, CREZ! Munca – sensul, justificarea existenței noastre pe pământ; divertismentul – ireparabilă pierdere de timp, foarte adesea chiar crimă. Își arăta palmele pufoase, fără inele, cu unchii tăiate scurt, într-un gest simbolic:

— Uite, cu astea două mâini m-am edificat, aș zice m-am inventat singură. Cu astea două mâini am realizat tot ce vezi în casă, te-am scos pe tine la liman. Dacă era după taică-tău, cum o ținea el într-o petrecere

și-un chef, dormeam pe scândură și pe tine te băga ucenic te miri unde. Mama spăla cu ziua, tata lucra la *chefere*, la împins vagoane, și uite, dacă nu eram eu *om să mă fac om* cu astea două mâini ajungeam curvă în Gara de Nord.

Sorina, nevasta lui Decebal, se tăvălea de răs:

— Tu te uiți la mă-ta? Se laudă! „Curvă“?! Păi, asta-i serie grea, cere talent și fizionomie. N-o primeau nici măcar într-un tractir din Uniunea Sovietică, din ăla de pe vremea lui Brejnev, cu tovarășe de încredere, toate membre de partid din '917, vorba bancului! Nu știu cum l-o fi aiurit pe taică-tău, dar aș zice că a fost bafta vieții ei.

Decebal o asculta cu gura căscată, așa cum o ascultase și pe maică-sa. Pentru cei care-l cunoșteau, schimbare, de fapt, o dictatură cu alta. O adora pe nevastă-sa, se însurase „feciore“. Deși se opusese din răspuțeri, căsătoria fusese totuși opera Corneliiei. Dacă i-ar fi spus-o însă, ar fi luat foc. Ea îl crescuse pe Decebal dependent, ea îi interzisese orice distracții, chiar student fiind pleca numai cu ea, cu maică-sa, la mare, tot ea îl îmbrăca după gustul ei clasic, sobru, adică ridicol pentru giovinezza deceniului al nouălea. Îi deschidea corespondența și și-și folosea dreptul de veto asupra fetelor pe care avea voie să le scoată la un film. Înțelegând că totuși fata trebuie condusă acasă, Cornelia accepta ca, în mod excepțional, Decebal să se întoarcă la ora nouă. Asta, sâmbăta. Duminica era rezervată gospodăriei, o ajuta pe maică-sa la aprovizionare și gătit, dădea cu aspiratorul.

Sorina stricase toate socotelile. Apăruse imediat ce Decebal terminase Politehnica – „scârba dracului, scrâșnea Cornelia, l-a cules gata copt, numai ce l-am scos din cuptor“ – și îl amețise în mai puțin de jumătate de oră. Fusese de ajuns să dea ochii cu ea și o și uitase pe mă-sa. Ceea ce, la rândul ei, maică-sa n-avea să uite niciodată. L-ar fi iertat doar dacă ar fi părăsit-o pe Sorina. Dar Sorina nu era femeia pe care s-o abandonezi și, în orice caz, să se lase abandonată. Cel mai sigur era că inginera Ciurea întâlnea pentru prima dată un adversar redutabil, ținându-i piept cu mare chef. Sorina era mică, înfiptă, cu o figură

încăpățanată și plină de îndrăzneală. La maturitate, avea să semene cu un cimpanzeu îndărătnic, dar acum, la douăzeci și doi de ani, era nostimă, apetisantă, ochii aveau o privire a lor, dulce, copilăresc-parșivă (lui Decebal i se părea irezistibilă) și, în totul, emana un aer spiritual.

Decebal, total sedus, săruta până și urma pașilor ei, îi era devotat până la sacrificiu. Când maică-sa ridicase problema opțiunii „ori eu, ori ea“, Decebal nu stătuse nicio secundă la îndoială. Nu se pronunțase însă imediat, de jenă și conștient de suferința maică-sii.

Cornelia însă, seacă, obtuză, plicticoasă și încă multe adjective din aceeași familie, avea demnitate, iar în materie de consecvență și verticalitate era inatacabilă. Se retrase din viața lui Decebal, propunându-și să aștepte clipa, inevitabila clipă, a deșteptării fiului ei. Va jubila atunci, va trăi toată savoarea aceluia „ți-am zis eu, măi băiete? Ți-am zis, dar n-ai vrut să mă ascuți... Bine că măcar acum ți-a venit mintea la cap...“ Și avea să-i trântescă niște colțunași cu smântână, cărora precis le dusesse dorul pentru că Sorina nu se ocupa de gospodărie, „fiind prea Sue-Ellen pentru așa ceva“.

În dimineața aceasta de octombrie, neguroasă și cu insinuante dureri reumatismale, Cornelia Ciurea, pregătind zarzavatul pentru o ciorbă care avea să-i ajungă o săptămână, încerca să-și identifice exact motivele nemulțumirii. În primul rând, o deranja inactivitatea. Pentru ea, pensia nu reprezenta suportul material al unei recreații firești după o viață de muncă, ci doar o recompensă de ordin financiar. Omul trebuie să muncească până la ultima pălpăire, să facă ceva, cât de neînsemnat, dar util, chiar dacă trăiește într-un cărucior; este condiția lui naturală, justificarea aerului pe care-l respiră, singura modalitate de a-și arăta recunoștința și de a-i mulțumi Creatorului pentru a-l fi iscat din neant, însuflându-l pe el, obiect mărunț, rătăcit pe cine știe ce etajeră a Universului. (Formula „obiect mărunț rătăcit pe cine știe ce etajeră a Universului“ îi plăcea cel mai mult.) În privința aceasta, personal nu-și făcea probleme; oricând și oriunde este nevoie de o pereche de mâini vrednice și

îndemânatice dispuse să muncească, iar ea, una, nu era mofturoasă. În limitele unei relative decențe, va accepta și oferte mai modeste.

„Oftica“ însă, ar fi spus Sorina, ciuda Corneliei avea rădăcini mai adânci și era precis direcționată. O viza pe noră-sa. Știa – Decebal nu era prea deștept, diplomat nici gând și povestea mai mult decât trebuia – că este de ajuns ca ea, Cornelia, să-și manifeste o opțiune, o dorință sau să dea un sfat pentru ca, ipso-facto, Sorina să se opună. Dezacordul și-l manifesta însă camuflându-l parșiv, inventând alte priorități, acuzând o copilărească, delicioasă uituceală sau leneveli bruște pisicoaso-erotice...

— Nu te îmbraci, iubito? Întârziiem la Nașa... Mama ne-a rugat să fim punctuali.

— De ce? Scapă trenul?

— Nu, scumpa mea, dar a îmbătrânit și Nașa, ar vrea să se odihnească după masă. Hai să încercăm să fim acolo la ora unu...

— Ei, asta-i bună! Fără noi nu se poate?...

Apoi, întinzând brațele, cu o expresie de abandon:

— Mi-e dor de tine, iubito... Să mă ții în brațe... Să facem dragoste...

Avem o singură duminică... Dacă însă tu preferi să mergem la parastas...

Și făcea botic, cerșind în aer dulce sărutare, promițând volume cu sânul abil scăpat dintre dantelele cămășii de noapte cumpărată la Le Franc.

— Iar boul, spumega Cornelia Ciurea aruncând furioasă zarzavatul în oala clocotindă și stropind toată mașina, face pe el, „vai, cât mă mai iubește porumbița mea!“ Uită și de mă-sa, și de Dumnezeu, nu știe cum să se deschidă mai repede la pantaloni...

O încludau toate, dar cel mai rău faptul că „nemernicei“ îi mergea bine. Asta contrazicea, demola toate principiile ei sănătoase de viață, atenta la crezuri absolute, la noțiuni turnate în bronz, la apoftegme săpate în piatră: cinste, corectitudine, morală, muncă și virtute. În secret, ascunzându-se chiar de ea însăși, Cornelia ar fi dorit ca cei doi să ajungă la ananghie. Temporar, desigur, dar suficient pentru a-i da posibilitatea ei să-i ajute, să fie generoasă, să emită acel inegalabil ca savoare și umflată satisfacție: „Vedeți că tot eu am avut dreptate?“

Dimpotrivă, însă, timpul, evenimentele, banii tânărului cuplu o contraziceau, confirmând varianta Sorina. Era trândavă, neserioasă, risipitoare și negospodină, de când se măritase nu spălase nicio ceașcă de cafea, dar, indiscutabil, avea stofă financiară. Scotea bani din orice, își făcea impresia că ar putea vinde și piatră de grindină. Bineînțeles, Decebal se afla într-o admirație bovină, nu-i ajungeau ceasurile zilei pentru a mulțumi Ziditorului de a-i fi dăruit asemenea comoară, nu ar fi schimbat-o nici cu Liz Taylor la douăzeci de ani cu statut de regina Angliei, o credea capabilă de orice performanță. Dacă, de pildă, Sorina i-ar fi spus că a intrat într-o afacere de miliarde de dolari cu Rockefeller – la insistențele acestuia, desigur – ar fi crezut-o fără să clipească...

Iar Cornelia crăpa. Nu vedea în Sorina decât escroaca odioasă (ademenitoarea unui copil naiv, de familie), stând într-un singur escarpen, gata să schimbe oricând căruța pentru un tren mai confortabil. O gelozie galbenă, firoasă, îi umplea zilele și, de la o vreme, ficatul începuse să i se răzvrătească. Se trezea regulat cu gura amară, plină de venin, buzele uscate-iască, un sul de hârtie igienică începuse să-i ajungă o lună de zile. Colicistită: bila leneșă – mama constipației.

Cornelia Ciurea nu era o femeie rea, doar aridă, total lipsită de umor, prea virtuoasă, prea sigură de ea și, în consecință, prea puțin tolerantă și atentă la dorințele semenilor. Era incapabilă să țină seama de personalitatea celor din jur, dacă aceștia nu se încadrau în parametrii ei de morală și existență. Într-un cuvânt, o persoană antipatică.

Va trăi alături de ceilalți momente de mare tensiune. În ce o privește, destinul părea să nu se fi hotărât încă.

MARIETTA BOGDAN, ochelarișă și unsuroasă, dădea senzația că miroase. Profesoară de limba română. Avea patruzeci și trei de ani și șaisprezece de când divorțase, amănunt care nu era lipsit de importanță. Persoană fără succes, se baricadase în țarcul unor idei nestrămutate, caracteristice de fapt tuturor femeilor ignorate sau având numeroase rateuri sentimentale la activ.